

పెరటి దొడ్డిలో యాజమాన్యం:

ఆరు వారాల వయస్సు వచ్చే సరికి 600-650 గ్రాముల శరీర బరువు పెరుగుతాయి (పట్టిక 3). దాణా లభ్యత బట్టి 10-20 కోళ్ళను చుట్టుప్రక్కల పరిసరాలలో వదిలిపెట్టవచ్చును. అయితే వాటికి రాత్రిపూట మాత్రం రక్షణ కల్పించ వలెను. వాటిని బయటకు వదిలే ముందు స్వచ్ఛమైన త్రాగు నీరు పెట్టవలెను. 2.5 కేజీల నుండి 3.0 కేజీల బరువు పెరిగిన మగ కోళ్ళను (పుంజాలను) అమ్మివేయ వచ్చు. ఆడకోళ్ళు (పెట్టలు)ను సరైన పరిస్థితులలో పెంచితే అవి సంవత్సరమునకు 140-150 గ్రుడ్లు ఇవ్వగలవు.

పరిస్థితులకు అనుగుణంగా పోషణకు సంబంధించి తగు జాగ్రత్తలు తీసుకొని వాటికి స్వేచ్ఛగా వదిలివచ్చుడు వాటంతట అనే పోషక ఆహారము సేకరించగల శక్తిని పొందుతాయి. కావున మొక్కజొన్న/జొన్నపొత్తులు/నూకలు/రాగి/పొట్టు/తప్పుడు వంటి త్రుణ దాన్యములతో తయారుచేయబడిన పోషక ఆహారాలను అందచేయడం వలన మరింత బలంగా, బరువుగా తయారు అవుతాయి. ఇటువంటి పోషక ఆహారము (10-20 గ్రాములు) ప్రతి కోడికి సాయంత్రం పూట ఇవ్వవలసి ఉన్నది. మాంస ఉత్పత్తి మరింత తినిపించడం వలన ఏరికొని తినే ఆహారం సరిపోతుంది. వ్యాపార ద్రుక్పదంలో సాగే కోళ్ళ పెంపకంలో 20 వారాలకి 1-9 నుండి 2.0 కేజీల బరువు ఉండే విధంగా జాగ్రత్తలు తీసుకొనాలి. అతి తక్కువ బరువు గాని అతి ఎక్కువ బరువుగాని ఉన్న కోళ్ళలో గ్రుడ్ల ఉత్పత్తి సామర్థ్యం తగ్గుతుంది. కార్నియం కలిగిఉన్న లైన్ పౌడర్, గ్రుడ్ల పెంపకం, స్టాప్ గ్రీట్ ఇతరములు 3 నుండి 4 గ్రా ప్రతి రోజుకి ప్రతిరోజు ఇవ్వడం వలన తేట సులభంగా ఉంటే లేదా విరిగిపోయే గ్రుడ్లను పెట్టుకొని నివారించవచ్చును.

ఆరోగ్య పరి రక్షణ: సాధారణంగా కొక్కెర రోగము సోకడానికి ఎక్కువ అవకాశం వున్నది. రాత్రి నివాస స్థలం మంచి గాలి, వెలుతురు మరియు ప్రీడేటర్స్ నుండి రక్షణ కల్పించాలి. రాత్రి నివాస స్థలం కర్మ లేదా వెదరు క్షత్రతో తయారు చేసి అవసరమైతే కోళ్ళ వేటనుండి రక్షించు కొనుటకు దాక్కోవడానికి రక్షించు కొనుటకు తయారుచేయాలి. వాటిని ప్రతి రోజు తప్పని శుభ్రపరుస్తూ ఉంచాలి. ఈ కోడి పిల్లలు రోగాలు అతి సులువుగా సంక్రమించే అవకాశాలు ఉండటం వలన వాటికి టీకాలు ఇవ్వాలి. ప్రతి 2-3 నెలలకు ఒకసారి డివార్మింగ్ చేయాలి.

ప్రతి ఆరు నెలలకు ఒక సారి కొక్కెర రోగము నుండి రక్షణ కొరకు టీకా తప్పనిసరిగా వేయించాలి. ముఖ్యంగా వేసవికాలం రావాడానికి ముందుగా ఒక డోస్ వేయించాలి. ప్రతికోళ్ళకు తప్పనిసరిగా టీకాలు వేయించాలి.

పట్టిక 3: త్రినాథి కోళ్ళ ఉత్పత్తి సామర్థ్యం

వివరాలు	ఉత్పత్తి
శరీర బరువు (గ్రా)	
6 వారాలు	600-650
20 వారాలు	1700-2000
గ్రుడ్లు బరువు (గ్రా)	
28 వారాలు	48-50
40 వారాలు	52-55
మొదటి గ్రుడ్లు వయస్సు, రోజులు	165-170
సంవత్సర కాలంలో గ్రుడ్ల ఉత్పత్తి	140-150
ప్రతికే సామర్థ్యం (6వారాలు)	95

సంఖ్య:

ఫలదీకరణము చెందిన గ్రుడ్లు: పని దినాల్లో డబ్బు చెల్లించి గ్రుడ్లను ఈ డైరెక్టరేట్ నుండి పొందవచ్చును. వీటికి పొదగడానికి వుంచేంకవరకు చల్లటి ప్రదేశంలో జాగ్రత్త పరచాలి. ఒక్కడెక్కాళి కోడికి 10-12 వరకు వనరాజ గ్రుడ్లను పొదగడానికి వుంచవచ్చును.

ఒక రోజు వయస్సు గల కోడి పిల్లలు: వీటిని పొందడానికి డబ్బును అడ్వాన్సు రూపంలో జమ చేయవలెను. ఈ అడ్వాన్సును డి.డి. రూపంలో డైరెక్టర్, ప్రాజెక్ట్ డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ పొల్ట్రీ, రాజేంద్రనగర్, హైదరాబాద్ 30 పేరున పంపించవలెను. సప్లయికి సంబంధించి పూర్తి సమాచారము కొరకు కొనుగోలు దారులు తమ పూర్తి చిరునామా మరియు పోను నెంబరు యివ్వ వలెను. డి.డి. లభించిన తరువాత కొనుగోలు దారుడు కోడి పిల్లల సప్లయికి సంబంధించి నిర్దిష్టమైన తారీఖు తెలియజేయబడుతుంది. ఆ తరువాత డైరెక్టరేట్ నుండి తమ కోడి పిల్లలను తీసుకొనవచ్చును. పూర్తి వివరాల కొసం సంస్థ యొక్క వెబ్సైట్ www.pdonpoultry.org ను చూడగలరు.

ఇతర వివరాలకు

కోళ్ళ పరి-శోధనా సంబాలనాలయం

రాజేంద్రనగర్, హైదరాబాద్ - 530 030

ఫోన్: 040-24017000/24015651, ఫ్యాక్స్: 040-24017002

హెచర్: 040-24018687

ఈమెయిల్: pdpoult@nic.in, www.pdonpoultry.org

త్రినాథి

గ్రామీణ ప్రాంతాల కొరకు ఖాదర్ రికార్డింగ్ గ్రుడ్లు మరియు పంపిణీ

కోళ్ళ పరి-శోధనా సంబాలనాలయం

ఈ రోజు కోళ్ల పరిశ్రమ నగరాలు మరియు పట్టణ ప్రాంతాల వైపు అభివృద్ధి కొరకు దృష్టి సారిస్తున్నది. గ్రామీణ ప్రజలకు మరియు అదివాసీయులకు కోళ్ళ ఉత్పాదన ద్వారా లభ్యమయ్యే గ్రూడ్లు మరియు మాంసం అందుబాటులో రావడం సవ్యంగా ఉంది. ఒకవేళ ఈ పదార్థాలు వారికి లభ్యమైనప్పటికీ అవి పట్టణ ప్రాంత మార్కెట్ రేటు కంటే దాదాపుగా 10%-40% వరకు ఎక్కువ ధరలకు లభ్యమవుతాయి. మనదేశంలో ఆత్యధిక గ్రామీణ ప్రజల ఆహారంలో పోషక పదార్థాలు తక్కువగా వుండి పిండి పదార్థాలు అధికంగా వుంటాయి. అందుకే గ్రామీణ ప్రజలు వైకల్పిక శాకాహార పదార్థాలైనటువంటి బీన్స్, పప్పు ధాన్యములపై అధికంగా ఆధారపడుతారు. అందులో లైసీను, మిథియోసీన్ లాంటి అవశ్యకరమైన అమినో ఆమ్లములు చాలా తక్కువగా ఉంటాయి. గ్రామీణ ప్రజలు ప్రాటీనుల కొరకు యితర శాకాహార పదార్థాలను తీసుకున్నప్పటికీ వారికి కావలసినంత ప్రాటీనులు లభించడంలేదు. ప్రాటీనులు తక్కువవడముతో వారు విభిన్న రోగాల బారిన పడుతున్నారు. దీని ప్రభావము విశేషంగా పాలిచ్చే తల్లులపై గర్భవతులైన మహిళలపై మరియు పెరుగుతున్న పిల్లలపై పడుతున్నది. గ్రామీణ, అదివాసీయ ప్రాంతాల్లో వ్యవసాయపరంగా కోళ్ళ పెంపకం అభివృద్ధి కాకపోయిన, కోళ్ళ దాణాకు అవసరమయిన మొక్కజొన్న, జొన్న, సజ్జ వంటి దాణ్యాలు గ్రామీణప్రాంతాలలోనే పండిస్తున్నారు. అందుకొరకే యిప్పుడు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కోళ్ళ పెంపకాభివృద్ధికై పెరట్లో పెంచుకొవడానికి అనుకూలంగా వుండే కోళ్ళను అభివృద్ధి పరచే దిశలో కోళ్ళ పరిశోధనా సంవాలనాలయం (డి.పి.ఆర్.) విశేషకృషి గత రెండు దశాబ్దాలుగా చేస్తూ ఇతరులకు మార్గదర్శకమైంది.

డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ పౌల్ట్రీ రీసెర్చ్ వారు అభివృద్ధి చేసిన శ్రీనిధి కోళ్ళను కొన్ని రకాల ప్రత్యేకమైన పోషక విలువలు గల దాణా ఇస్తూ మరియు ఇతర పద్ధతుల ద్వారా పెంచడం వలన దేశవారీ కోళ్ళ కన్నా మరింత నాణ్యత కలిగిన గ్రూడ్లు మరియు మాంసం పొందవచ్చును. ఈ శ్రీనిధి కోళ్ళు సహజపరంగా లభించే వ్యర్థ పదార్థాలను వాటంతట అవే రీసైకిల్ చేసుకోగల శక్తిని పొంది ఉంటాయి. ఈ శ్రీనిధి కోళ్ళ ముఖ్య లక్షణాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉంటాయి.

- విభిన్న రంగులలో ఆకర్షణ కలిగిన ఈకలు
- త్వరగా పరిగెట్టుటకు వీలుగా ఉండే పొడవైన కాళ్ళు.
- అధిక రోగనిరోధక శక్తిని కలిగి ఉండటం
- దేశవారీ కోళ్ళ కంటే ఎక్కువ గ్రూడ్ల ఉత్పత్తి మరియు బరువు పెరగటం
- గోధుమ రంగులో గల గ్రూడ్లను అధిక మోతాదులో ఉత్పత్తి.

సమ సీతోష్ణ పరిస్థిలో శ్రీనిధి కోళ్ళను (10-20) తక్కువ మోతాదులో సహజంగా దాణా దొరికిన చోట గ్రూడ్లు మరియు మాంసం కొరకు పెంచుకోవచ్చును. గ్రూడ్లు మరియు మాంసం వినియోగం ఎక్కువగా ఉన్న చోట ఈ కోళ్ళను 6 వారాల వరకు ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని పంచవలెను. ఒక రోజు నుండి ఆరు వారాల వయస్సు వచ్చే వరకు ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి వెలుతురు, రోగ నిరోధక శక్తి టీకాలు వేయించి స్వచ్ఛమైన నీరు అందుబాటులో ఉంచాలి. ఆ తరువాత వాటిని సహజ వాతావరణంలో పెంచవచ్చు.

1. పెంపక విధానం:

శ్రీనిధి కోళ్ళ పిల్లలకు 4 నుండి 6 వారాలు వచ్చే వరకు బ్రూడింగ్ అవసరం. అనగా వాటికి సరిపడే వేడి సరిపోయే విధంగా అందచేయడం మరియు వేటాడే జంతువుల నుండి రక్షణ కల్పించాలి.

బ్రూడర్లు:

గాలి, వెలుతురు పుష్కలంగా ఉండే గదులలో, పాకలలో బ్రూడింగ్ చేయాలి. పిల్లలు రాక ముందు (1-2 రోజులు) నేల పై లిట్టరు అంటే వేరుశనగపొట్టు / వరిపొట్టు / రంపపు పొట్టును 2 - 3 అంగుళాల మందంగా పరచాలి. ఈ లిట్టరు కోడిపిల్లలు తినకుండా, లిట్టరు పై కాగితాలు పరిచి, వాటిపై మద్యలో బ్రూడరును, దాని చుట్టూ సమానంగా అవసరమైనన్ని నీటి మరియు దాణా తొట్టులను అమర్చాలి. కోడిపిల్లలు బ్రూడర్ నుండి దూరంగా వెళ్లకుండా 2 - 3 అడుగుల దూరంలో రేకులను అమర్చాలి. బ్రూడర్లో కరెంట్ బల్బుల సహాయంతో ప్రతి కోడికి 2 వాట్టుల చొప్పున వేడి ఇవ్వాలి. బ్రూడర్ స్థలం అంతటా కోడి పిల్లలు తిరిగినట్లయితే వాటికి సరిపోయిన వేడి లభిస్తున్నదని అర్థం. బల్బుల సంఖ్య మరియు బ్రూడరు ఎత్తును సవరిస్తూ కోడిపిల్లలను అవసరమయిన వేడినందిస్తూ ఉంచాలి.

దాణా:

నర్చరీలో పెంచబడే కోళ్ళకి అధిక పోషక విలువలు కలిగిన దాణాని తప్పని సరిగా అందచేయాలి. మొదటి రెండు రోజులలో ఈ బ్రూడర్ పై ఉండే పేపర్ పైన మొక్కజొన్న పిండిని జల్లాలి. ఇలా చేయడం వలన ఈ కోళ్ళకి త్రుణ దాణ్యాల గింజలను సులువుగా తీసుకొని తినడం అలవాటు అవుతుంది. ప్రతి రోజు అన్ని కోళ్ళకు దాణాను సమంగా అందేటట్లు చూడాలి. శ్రీ నిధి కోళ్ళకు 2250 కిలో కేలరీలు, 18% ప్రాటీన్లు, 0.85% లైజిన్, 0.36% మిథియోసైన్, 0.35% ఫాస్ఫరస్, 0.7% కాల్షియం దాణా అవసరం అవుతుంది. ఈ దాణా స్థానికంగా దొరికే చిరు దాణ్యాలను, గింజలు, వంట గది వ్యర్థాలతో సైన్ తెలిపిన పోషక ఆహార దాణాను తయారు చేయవచ్చును. (పట్టిక 1). మొదటి ఆరువారాల వయస్సు వరకు బరువు పెరగడానికి మార్కెట్లో దొరికే దాణా ఇవ్వవచ్చును.

ఆరోగ్య పరిరక్షణ: ఈ కోళ్ళకు ముఖ్యంగా వివిధ వ్యాధులు రాకుండా, టీకాలు ఇవ్వాలి (పట్టిక 2) కోడిపిల్లల ఒత్తిడికి గురికాకుండా యాంటిస్ట్రెస్ విటమిన్లు టీకా ఇచ్చేరోజు, ఒక రోజుముందు, ఒకరోజు తర్వాత ఇవ్వాలి. కోళ్ళు పొదుచుకోకుండా దాణాలో సూక్ష్మదాతువులు 100 గ్రా., ఉప్పు 450 గ్రా. ప్రతి 100కి.గ్రా దాణాలో ఉంచాలి.

పట్టిక 1: దాణా తయారు చేయు విధానము:

మొక్కజొన్నలు/సజ్జలు/జొన్నలు/వరి సూకలు	50%
రైస్ బ్రాన్/పీట్ బ్రాన్/డి/అయిల్ రైస్ బ్రాన్	20%
సోయా మీల్/గ్రౌండ్ నట్ మీల్/సన్ ధవర్ మీల్/టిల్ శేక్/లిన్ సీడ్ శేక్	28%
విటమిన్ మరియు మినరల్ మిశ్రమము	2%

పట్టిక 2: టీకాలు చేసే పద్ధతి:

వయస్సు	వ్యాధి	టీకా రకం	మోతాదు	పద్ధతి
హెచరీలో				
1 రోజు	మెరెక్స్	హెచ్.వి.టి	0.2 మి.లీ.	చర్మం క్రింద
నర్చరీలో				
5 రోజు	కొక్సార	లసోటా	ఒక్కచుక్క	కంటిలో
14 రోజు	గంబోరో	బార్షియా	ఒక్కచుక్క	నోటిలో
21 రోజు	ఫాక్స్	ఫవుల్ ఫాక్స్	0.2 మి.లీ.	IM/SC ఇంజక్షన్
28 రోజు	రానికెట్	లసోటా	ఒక చుక్క	కంటిలో
పెరటిలో				
9 వారం	రానికెట్*	ఆర్20	0.5 మి.లీ.	SC ఇంజక్షన్
12 వారం	ఫాక్స్*	ఫవుల్ ఫాక్స్	0.2 మి.లీ.	SC ఇంజక్షన్

* ప్రతి ఆరు నెలలకోసారి తిరిగి ఈ టీకాలివ్వాలి